

Roman Bartnicki

Sylwetka naukowa ks. prof. dr. hab. Stanisława Mędałi CM

Collectanea Theologica 75/3, 7-16

2005

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ROMAN BARTNICKI, WARSZAWA

SYLWETKA NAUKOWA
KS. PROF. DR. HAB. STANISŁAWA MĘDALI CM

Ks. prof. dr hab. Stanisław Mędała urodził się 5 kwietnia 1935 r. w Szarwarku, pow. Dąbrowa Tarnowska. Studia filozoficzno-teologiczne odbywał w latach 1953-1959 w Instytucie Teologicznym Księża Misjonarzy w Krakowie. 21 czerwca 1959 r. otrzymał święcenia kapłańskie z rąk ks. bp. Jana Lorka w Krakowie. W latach 1959-1964 przebywał w Rzymie, mieszkając w Casa Internazionale della Missione i studiując teologię na Papieskim Uniwersytecie Gregoriańskim i biblistykę w Papieskim Instytucie Biblijnym. Na Gregorianum uzyskał doktorat z teologii, broniąc 3 czerwca 1964 r. pracę pt. *Parabola oleastri. Historia interpretationis Rom 11,16-24 eiusque cum ecclesiology S. Pauli nexus*, napisaną pod kierunkiem o. prof. D. Mollat. Stopień doktora teologii nostryfikowała Rada Wydziału Teologicznego ATK 9 października 1971 r. Na Biblicum uzyskał licencjat nauk biblijnych oraz ukończył kurs doktorancki, pisząc pracę kandydacką do doktoratu pt. *Gal 3,28 comme fondement de la doctrine du corps du Christ dans les épîtres de saint Paul*, pod kierunkiem o. prof. S. Lyonnet. Ponadto studiował zagranicą język neohbrajski oraz współczesne języki zachodnio-europejskie na kursach wakacyjnych.

Habilitował się w 1980 r. w ATK na podstawie pracy pt. *Funkcja chrystologiczno-eklezjologiczna dialogów Jezusa z Żydami w czwartej Ewangelii* (w „Studia z biblistyki”, t. 4, Warszawa 1984). 1 października 1981 r. został mianowany adiunktem przy katedrze Biblistyki Starego Testamentu w ATK, a 1 listopada 1982 r. docentem biblistyki i kierownikiem Katedry Literatury Międzytestamentalnej. W 1982 r. przebywał przez pół roku na Katolickim Uniwersytecie w Waszyngtonie (Catholic University of America), a w 1990-1991 przebywał na stypendium Instytutu Katolickiego w Paryżu, gdzie prowadził badania na temat chrystologii czwartej Ewangelii.

1 października 1993 r. mianowany został na stanowisko profesora nadzwyczajnego w ATK, a 14 stycznia 1994 r. otrzymał tytuł naukowy profesora nauk teologicznych. 1 maja 1996 r. mianowany został na stanowisko profesora zwyczajnego. Od 1 lipca 2000 r. przeszedł na emeryturę i został w UKSW na stanowisku profesora nadzwyczajnego.

Dorobek naukowy ks. prof. dr hab. Stanisława Medali jest imponujący. Składają się na niego 633 pozycje bibliograficzne, w tym 77 w językach obcych. Wśród publikacji jest 10 książek i skryptów, 178 artykułów naukowych i recenzji, 441 artykułów popularno-naukowych i haseł encyklopedycznych, 5 tekstów publicystycznych.

Zainteresowania naukowe ks. St. Mędała koncentrowały się najpierw wokół problematyki Ewangelii według św. Jana. Pracę habilitacyjną poświęcił dialogom Jezusa z Żydami w czwartej Ewangelii. Wyszedł z założenia, że dialogi Jezusa z Żydami w Ewangelii Jana są nie tylko wyrazem polemiki ze współczesnym judaizmem i z błędami wewnątrzkościelnymi, lecz przede wszystkim służą do komunikowania określonego modelu życia chrześcijańskiego, pogłębiając chrystologię i eklezjologię. Podkreślić należy, że już w pracy habilitacyjnej ks. St. Mędała łączył metodę historyczno-krytyczną z metodą semiotyczną. Każdy rozdział jego pracy, będąc analizą kolejnego dialogu, zawiera trzy punkty. Podstawą ich rozgraniczenia jest punkt widzenia przedmiotu badań: struktura przedstawiająca (struktura tekstu), struktura przedstawiona i struktura komunikowana. W pierwszym punkcie każdego rozdziału omówił funkcję elementów dialogowych w strukturze tekstu, w drugim historię tradycji i redakcji tekstu, a w trzecim funkcję dialogu zamierzoną przez ewangelistę. Takie powiązanie metody historyczno-krytycznej z semiotyką było absolutną nowością na terenie biblistyki polskiej.

Ważnym dziełem z zakresu problematyki pism Janowych było opublikowane w 1992 r. wprowadzenie do czwartej Ewangelii i trzech listów św. Jana (w serii „Wprowadzenie w myśl i wezwanie ksiąg biblijnych”, t. 10). Zgodnie z założeniem serii opracowanie wprowadza nie tylko w zagadnienia historyczno-literackie, lecz ukazuje także problematykę samych ksiąg, ich orędzie. Lektura dzieła pozwala wyczuć, że pisane są przez wybitnego specjalistę, znawcę pism Janowych.

Szczytowym osiągnięciem w problematyce pism Janowych jest książka ks. prof. St. Mędali: *Chrystologia Ewangelii św. Jana*, Kraków 1993, ss. 400. Ta syntetyczna monografia jest najlepszą pozycją polską w zakresie teologii Janowej. Składa się z dwóch części. Część pierwsza, zatytułowana *Orientacje chrystologii Janowej w egzegezie współczesnej*, jest obszerną (s. 15-102) syntezą badań w tej dziedzinie. Oddzielając metodycznie ujęcia zależne od metody badań od ujęć zależnych od założeń teologicznych, w pierwszych trzech rozdziałach autor zwrócił uwagę na metody badań. W rozdziale pierwszym przedstawił podejścia do chrystologii Janowej na tle badań podłoża historyczno-religijnego, w rozdziale drugim podał ujęcia rozwoju chrystologii Janowej w badaniach diachronicznych, w rozdziale trzecim zreferował badania nad jej strukturą. Czwarty rozdział poświęcił poruszonym w egzegezie współczesnej problemom hermeneutycznym, czyli orientacjom w interpretacji podstawowych zagadnień chrystologii Janowej, zależnym od założeń filozoficznych i teologicznych.

Część druga, *Jedność i zróżnicowanie chrystologii Janowej*, niemal trzykrotnie obszerniejsza od pierwszej (s. 103-350), jest nowym, oryginalnym spojrzeniem na wypowiedzi chrystologiczne, wykorzystującym wyniki aktualnych badań. Ponieważ niepodważalnym wynikiem współczesnych badań naukowych jest organiczne powiązanie tekstu czwartej Ewangelii z życiem i rozwojem wspólnoty kościelnej, dlatego za punkt wyjścia w rozumieniu i interpretacji chrystologicznej czwartej Ewangelii autor przyjął wiarę w Jezusa wyrażoną w formie chrystologicznej we wspólnocie chrześcijańskiej, którą reprezentuje ewangelista. Dlatego przedmiotem pierwszego rozdziału jest forma tradycji Janowej i okoliczności jej pisemnego sformułowania, implikacje chrystologiczne literackich i retorycznych aspektów czwartej Ewangelii, tematy chrystologiczne tradycji Janowej i ich rozwinięcie w czwartej Ewangelii, przeznaczenie i chrystologiczny cel czwartej Ewangelii.

Ponieważ interpretacja Janowego wyznania wiary najwyraźniej występuje w prologu (J 1,1-18), temu zagadnieniu poświęcony został drugi rozdział. Autor analizuje prolog, stosując zarówno metodę historyczno-krytyczną (wskazując na różne warstwy redakcyjne posługuje się nowszą hipotezą Boismarda na temat powstania Ewangelii) jak i metody strukturalno-semiotyczne (podaje przykładowe ujęcia struktury prologu, oraz aspekty semio-

tyczne i semantyczne tekstu), a na końcu ukazuje teologiczną wymowę prologu.

Bardzo oryginalny jest podział materiału narracyjnego na opowiadania i świadectwa, a wypowiedzi Jezusa na dialogi i mowy Jezusa, a przy przeglądzie narracji układanie materiału po trzy opowiadania. Tak podzielony materiał stał się przedmiotem analiz trzech następnych rozdziałów (chrystologia narracyjna, chrystologia świadectw, chrystologia w słowie Jezusa).

Dzieło ma wielką wartość zarówno pod względem merytorycznym jak i metodologicznym. Jest syntezą badań nad Ewangelią św. Jana, a jednocześnie własnym ujęciem chrystologii tej Ewangelii. Ponieważ zaś Ewangelia Jana nie tyle zawiera chrystologię, ile raczej cała jest chrystologią, autor zaproponował lekturę chrystologią tekstów czwartej Ewangelii.

Dzięki metodzie analizy semiotycznej tekstu ks. Mędała wydobył istotne tematy i motywy zawarte w tekście, a dzięki metodom historyczno-krytycznym wskazał osadzenie tych tematów i motywów w historii samego Jezusa i wspólnoty kościelnej końca I w.

Do właściwego zrozumienia pism Janowych niezwykle ważne jest uwzględnienie jej podłoża, którym jest przede wszystkim Stary Testament i literatura międzytestamentalna. Nic dziwnego, że zainteresowania naukowe ks. St. Mędały zwróciły się także w tych dwóch kierunkach. Napisał wprowadzenie ogólne do Pięcioksięgu we *Wstępie do Starego Testamentu*, red. L. Stachowiak, Poznań 1990, ss. 53-82. Wstęp został przychylnie przyjęty przez krytykę. Zawarte w nim rozwiązania nie są tylko powtórzeniem tez głoszonych w obcojęzycznych *Wstępach*, lecz przedstawiają własny punkt widzenia. Opracowaniem równoległym, mającym na uwadze potrzeby dydaktyczne, był opublikowany wcześniej skrypt dla studentów pt. *Wprowadzenie do Pięcioksięgu* (Kraków 1982),

Bardzo ważnym kierunkiem zainteresowań naukowych ks. St. Mędały stała się literatura międzytestamentalna. Do ważniejszych osiągnięć w tej dziedzinie należą wprowadzenia do pism qumrańskich, zamieszczone we *Wstępach ogólnych do Pisma Świętego*: pod red. ks. J. Homerskiego (Poznań 1973, ss. 261-296) i pod red. ks. J. Szlagi (Poznań 1986, ss. 126-149) oraz opracowanie wszystkich pism apokryficznych w postaci haseł w słowniku encyklopedycznym do Biblii: *Dictionnaire Encyclopédique de la Bible*, Turnhout 1987 (*Les apocryphes de l'Ancien Testament*, ss. 90-113), z podaniem naj-

nowszej bibliografii. Powierzenie tego dzieła do opracowania polskiemu uczonemu jest bardzo wymowne, świadczy o uznaniu jego kompetencji i sumienności także zagranicą.

Najwybitniejszym jednak osiągnięciem w tej dziedzinie jest opublikowana już po otrzymaniu tytułu naukowego profesora książka: *Wprowadzenie do literatury międzytestamentalnej*, Kraków 1994, ss. 392. Jest to pierwszy polski podręcznik akademicki na temat żydowskiej literatury międzytestamentalnej, przeznaczony dla studentów bibliistyki. Wypełnia on dotkliwą lukę w polskiej literaturze naukowej, gdyż wcześniej istniały tylko opracowania częściowe. Np. książka ks. E. Dąbrowskiego pt. *Nowy Testament na tle epoki*, Poznań 1958 omawiała tylko niektóre pisma i znacznie się już zdezaktualizowała, a wprowadzenia do apokryfów Starego Testamentu we *Wstępie ogólnym do Pisma Świętego* (Poznań 1973 i 1986) wymagały uaktualnienia i uzupełnienia. Żadne z poprzednich opracowań nie było tak obszerne ani tak odzwierciedlające aktualny stan wiedzy.

Przedstawia ono panoramę wszystkich pism żydowskich tego okresu, które nie weszły do kanonu Pisma Świętego. Z całą pewnością jest użyteczne a nawet niezbędne do konsultacji przy badaniach podłoża religijno-historycznego Nowego Testamentu. Każdy z działów podaje najpierw aktualne informacje bibliograficzne odnoszące się do omawianych zagadnień i utworów. Później omawiana jest zwięźle, ale bardzo rzeczowo, problematyka literacka i teologiczna poszczególnych pism. Dołączone są przekłady kilku charakterystycznych fragmentów ważniejszych tekstów.

Podstawą podziału materiału było pochodzenie i forma literacka utworów; opracowanie zostało podzielone na pięć części, z których każda poprzedzona została ogólnym wprowadzeniem: pisma z Qumran (ss. 7-112), apokryfy Starego Testamentu (ss. 113-244), propagandowa i apologetyczna literatura judaizmu hellenistycznego (ss. 245-296), modlitwy judaizmu międzytestamentalnego (ss. 247-336), starożytna literatura rabiniczna (ss. 337-386). Słusznie szczególna uwaga została zwrócona na teksty i komentarze biblijne z Qumran, targumy oraz teksty apokaliptyczne, zwłaszcza 4 Ezd, gdyż mają one większe znaczenie dla poznania tła pierwotnego chrześcijaństwa.

Opracowanie tekstów z Qumran zostało unowocześnione i poszerzone w stosunku do dwóch poprzednich publikacji ks. Męda

na ten temat. Omówił także peszery, które w pierwszym wydaniu wprowadzenia do pism qumrańskich (z 1973 r.) były potraktowane tylko skrótowo, a w wydaniu drugim (z 1986 r.) w ogóle pominięte. Uwzględnił także najnowsze badania nad literaturą qumrańską, które w ostatnich latach znowu są bardzo ożywione. M. in. zamieścił także rezultaty własnych badań nad dokumentem 4QMMT (ss. 101-103 oraz 29 i 102). Przedstawiając w części drugiej apokryfy Starego Testamentu, ks. Mędała jest niezależny od wcześniejszych opracowań ks. J. Frankowskiego (z 1973 r.) i ks. R. Rubinkiewicza (z 1986 i 1987 r.), ma własną koncepcję ich podziału, aktualizuje zawarte tam wiadomości.

Bardzo cenne są następane trzy części książki. Po raz pierwszy przedstawiona została w sposób całościowy religijna literatura judaizmu hellenistycznego (część III). Wcześniej w opracowaniach polskich obszerniej omawiani byli w zasadzie tylko J. Flawiusz i Filon (ks. E. Dąbrowski w 1958 r.), inne dzieła były albo tylko krótko wspomniane, albo nie doczekały się żadnej wzmianki w pracach polskich. Podobnie jest z dwiema następnymi częściami, których przedmiotem są modlitwy judaizmu międzytestamentalnego i literatura rabiniczna. Tylko niektóre z tych utworów były ubocznie wspomniane w polskich opracowaniach, nieliczne były przedmiotem badań w osobnych artykułach w czasopismach lub pracach zbiorowych, wielu dotąd w ogóle nie uwzględniono.

Książka ks. Mędali poświęcona literaturze międzytestamentalnej stanowi kompendium wiedzy na ten temat, reprezentuje wysoki poziom merytoryczny i formalny. Na długie lata będzie nieodzowną pomocą dla studiujących ten okres.

Od 1991 r. dokumenty z Qumran ponownie znalazły się w centrum uwagi nie tylko naukowców, lecz także mass mediów. Rozpętały się znowu gwałtowne dyskusje. Ks. prof. St. Mędała nie tylko uczestniczył w sesjach naukowych odbywających się regularnie w Mogilanach i zagranicą, lecz także jest autorem własnej hipotezy na temat pochodzenia pism qumrańskich. Dokładniej mówiąc, w referacie wygłoszonym w Instytucie Filologii Orientalnej w Krakowie 17 listopada 1993 r. zaproponował nową interpretację charakteru i okoliczności powstania tajemniczego listu do arcykapłana – 4QMMT. Oficjalnie nie był on wówczas jeszcze opublikowany; prowizoryczne odczytanie i jego rekonstrukcję przedstawił w 1993 r. B. W. W. Dombrowski oraz niezależnie od niego

R. Eisenmann i M. Wise w 1992 r. Według hipotezy ks. St. Mędałi list pochodzi od ugrupowania chasydejsko-faryzejskiego. Został napisany w związku z reorganizacją świątyni po wojnach machabejskich. Ma też związek z dekretem Demetriusza I Sotera o autonomii świątyni jerozolimskiej. Adresatem listu jest ówczesny arcykapłan Alkimos, którego można identyfikować z Nauczycielem Sprawiedliwości z pism qumrańskich. Opierając się na tekście I Mch 7,12-14, który wskazuje przy Alkimosie dwa zorganizowane ugrupowania – uczonych w Piśmie i chasydejczyków – autor doszedł do wniosku, że od uczonych w Piśmie pochodzi program zawarty w tzw. Zwoju świątynnym, a od chasydejczyków – faryzeuszy list halachiczny jako zamierzona intryga, a może nawet jako prowokacja polityczna. Ta hipoteza została opublikowana w aktach sesji jako artykuł: *Próby ustalenia charakteru i okoliczności powstania dokumentu qumrańskiego o wypełnianiu Tory (4QMMT)*, w: *Studia Orientalia Thaddaeo Lewicki oblata*, Kraków 1994, ss. 143-165 oraz w jez. angielskim w wersji nieco skróconej: *The Character and Historical Setting of 4QMMT*, „The Qumrân Chronicle” 4/1994, ss. 1-27. Po oficjalnym opublikowaniu dokumentu ks. Mędała natychmiast poświęcił mu artykuł: *Some Remarks on the Official Publication of MMT*, „The Qumrân Chronicle” 4/1994, ss. 193-202. Kwestii identyfikacji tajemniczego Nauczyciela Sprawiedliwości z Qumran z arcykapłanem Alkimosem poświęcił ks. Mędała jeszcze trzy artykuły: *List do Arcykapłana z czwartej groty w Qumran (4QMMT)*, „Szczecińskie Studia Kościelne” 4/1993, ss. 29-45; *List do arcykapłana z Qumran (4QMMT) a „jad żmijowy” faryzeuszów*, CT 64 (1994) nr 3, ss. 47-71 oraz: *Alkimos Nauczycielem Sprawiedliwości?* w: „Filomata” 429-430/1995, ss. 74-92.

Hipoteza ks. Mędałi jest logiczna, bardzo dobrze udokumentowana, bardzo prawdopodobna. S. Cinal, pisząc o Nauczycielu Sprawiedliwości i początkach wspólnoty z Qumran, wymienia ją obok hipotez E. L. Sukenika, N. Golba i H. Schiffmanna – światowej sławy qumranologów (zob. „Przegląd Religioznawczy” 1/1995, ss. 49-63).

Problematyka qumrańska dochodzi do głosu także w innych publikacjach ks. Mędałi z ostatniego okresu. Opublikował artykuł: *Peszery qumrańskie i midrasze starożytnego judaizmu*, CT 63 (1993) nr 3, ss. 27-48, który w zmienionej formie wszedł do książki. Ks. Mędała uważnie śledzi dyskusje qumranologów w ostatnim pięcioleciu. W artykule: *Kluczowe problemy w aktualnych badaniach pism*

qumrańskich, CT 65 (1995) nr 1, ss. 31-67, przedstawił zagadnienia dyskutowane ostatnio na międzynarodowych spotkaniach qumranologów. Natomiast w numerze „Filomaty” poświęconym qumrańskim kontrowersjom z lat 1991-1994 dokonał krótkiego przeglądu dokumentów qumrańskich w artykule: *Biblioteka znad Morza Martwego (przeгляд dokumentów qumrańskich)*, „Filomata” 423-430/1995, ss. 46-66.

Duże znaczenie mają też publikacje ks. Mędała z zakresu archeologii biblijnej. Publikował m.in. badania nad świątyniami na terenie Palestyny od okresu neolitu, jest współautorem podręcznika akademickiego pod red. ks. L. Stefaniaka pt. *Archeologia Palestyny* (Poznań 1973), z ks. H. Muszyńskim wydali *Archeologię Palestyny w zarysie* (Pelplin 1984). Jest współautorem książki w języku niemieckim pt. *Welt aus der die Bibel kommt* (Stuttgart, Katholisches Bibelwerk 1982).

Ważne miejsce w jego działalności naukowej zajmują hasła encyklopedyczne z biblistyki: 57 haseł w języku francuskim w *Dictionnaire encyclopédique de la Bible* (Turnhout, Brepols 1987; 3 wyd. w 2002, ukazało się też w przekładzie włoskim i hiszpańskim) oraz redakcja biblistyki i autorstwo 408 haseł opublikowanych w *Religia. Encyklopedia PWN*, pod red. T. Gadacza i B. Milerskiego, t. 1-9 (Warszawa 2001-2003). Nadto opracował 87 haseł z biblistyki, które zostały opublikowane w 10 tomie tejże encyklopedii w wersji elektronicznej.

Ks. Mędała ma duże osiągnięcia w zakresie kształcenia kadr naukowych.

Był promotorem pracy doktorskiej ks. Grzegorza Rafińskiego (obrona na ATK 18 czerwca 1985 r.), ks. Grzegorza Szamockiego (obrona na ATK 30 maja 1995 r.), ks. Marka Parchema (2001) i ks. Janusza Kręcidły (2001). Na seminarium przez niego prowadzonym napisano 37 prac magisterskich i magistersko-licencjackich na ATK, trzy prace magisterskie w Gdańsku-Oliwie przyjęte na PWT w Poznaniu i siedem prac magisterskich w Instytucie Teologicznym Księży Misjonarzy przyjętych na PAT w Krakowie. Recenzował dorobek naukowy do tytułu naukowego profesora ks. doc. dr. hab. Janusza Frankowskiego (na ATK), dr. hab. Michała Wojciechowskiego i ks. dr. hab. Waldemara Chrostowskiego, na stanowisko prof. nadzw. ks. dr. hab. Jana Załęskiego. Recenzował dorobek naukowy do habilitacji ks. dr. Franciszka Siega (PAT

w Krakowie), ks. dr. Romana Krawczyka (na ATK) i dr. Michała Wojciechowskiego (na ATK).

Ks. Mędała czynnie uczestniczył w krajowych i zagranicznych kolokwium i kongresach naukowych.

Ks. Mędała angażował się w prace organizacyjne Uczelni. W 1985 r. rozpoczął prace nad zorganizowaniem na ATK Ośrodka Informatyczno-Biblijnego. Postarał się o zapis tekstów biblijnych na komputer (Biblia Hebrajska, Septuaginta, zestawy paralelne tekstów biblijnych, Biblia Tysiąclecia, Biblia Jerozolimska), programy do analiz tekstów biblijnych oraz o wpisanie na dyskietki ok. 7 tys. pozycji bibliograficznych z bibliistyki polskiej.

W latach 1987-1990 i 1996-1999 był delegatem Wydziału Teologicznego do Senatu. Brał udział w pracach Komisji Senackiej ds. Nauki, w Komisji Bibliotecznej i w Komisji Wydawniczej. Od 1 października 1999 r. jest kierownikiem Sekcji Bibliistyki na Wydziale Teologicznym UKSW. Od 2002 członek Senackiej Komisji ds. Nauki i Kadr Naukowych.

Od 1986 r. należy do zespołu redakcyjnego „Studia Theologica Varsaviensia”, a od 22 stycznia 1996 do końca 2004 r. pełnił funkcję redaktora naczelnego tego półrocznika naukowego Wydziału Teologicznego ATK (od 1 X 1999 r. UKSW). Zredagował t. 9 nt. *Dziejów Apostolskich i Listów św. Pawła* do „Wprowadzenia w myśl i wezwanie ksiąg biblijnych”, serii publikowanej w ATK. Wraz z Z. J. Kaperą jest współredaktorem serii „Biblioteka Zwójów. Tło Nowego Testamentu” w Krakowie, w której ukazało się 5 tomów. Od 2002 jest członkiem Rady Naukowej „Roczników Teologicznych” KUL.

Biogram ks. Mędała znajduje się w obydwu wydaniach *Who's Who in Biblical Studies and Archaeology. First Edition 1986-1987*, Washington, D. C. 1986, s. 130 (33 wiersze); *Second Edition 1993*, s. 196 (29 wierszy); Grzegorz Polak, *Kto jest kim w Kościele*, Katolicka Agencja Informacyjna, Warszawa 1999, ss. 235-236; *Współcześni uczeni polscy*, t. 3, Ośrodek Przetwarzania Informacji, Warszawa 2000; J. Borowska-Marciniak, *Szarwark dawniej i dziś. Z dziejów wsi w powiecie Dąbrowa Tarnowska*, Wyd. ITKM, Kraków 2000, ss. 79-86 i 7-35 (*Przedmowa* zawierająca osobiste wspomnienia); „*Słowo Twoje jest prawdą*” (*J 17,17*). *Księga pamiątkowa dla Księdza Profesora Stanisława Mędała CM w 65. rocznicę urodzin*, Warszawa 2000 (ss. 9-33); *Wielka Encyklopedia PWN*, t. 17,

Warszawa 2003, s. 318; *Contemporary Who's Who. 2002/2003*. Americal Biographical Institute, Inc., Raleigh, NC, USA, s. 293; *Who in Who w Polsce. Encyklopedia biograficzna z życiorysami znanych Polek i Polaków*, wyd. 3, Zug 2003, s. 2685.

Reasumując, należy stwierdzić, że ks. prof. St. Mędała jest uczy-nym o uznanym prestiżu nie tylko w kraju lecz i zagranicą. Ma wy-raźnie sprecyzowane zainteresowania naukowe, idące w dwóch kie-runkach: pism Janowych i pism qumrańskich.

ks. Roman BARTNICKI